سەیرانێک لە ئەزمڕ

محەڕەم محەمەد ئەمین

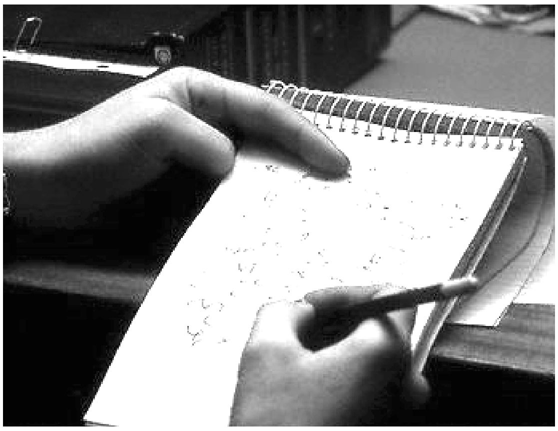

هەردووکمان لە کۆڵانە باریکەکەی پشت چێشتخانەی وەستا گوروون لە سەر قەنەفەیەک لە قەنەفەکانی چایخانەکەی حاجی بارام دانیشتبووین، لەبەر تیشکی گڵۆپی کۆڵانەکە چاومان قیچ ئەکردەوە بەو پارچە قاقەزە چڵکنە کە ئەوساتە ڕێبوارێکی ناسیاو دابوویە دەستمان.

هەرچی چۆنێک بوو تێی گەیشتین، حەمە وەیسی برادەرمان مژدەمان دەداتێ کە سبەینێ دێتەوە. لە پاش خوێندنەوەی نووسراوەکە هەردووکمان چاومان بڕیە یەکتری، تاماوەیەک بێ ئەوەی ورتە لەدەممان بێتە دەرێ، هاوڕێیەکەم پەیتا پەیتا پووشی لە حەسیری قەنەفەکە دەرئەهێنا و دانی پێ ئەئاژنی، وادیار بوو

ئەویش وەکو من بەخەیاڵی فریبوو بۆ دوومانگ لەمەو پێش کە هەرسێکمان هەر لەسەر ئەم قەنەفەیە شەوێک بۆ قبوولّی و بامێیەک ئاو زابووە دەممان، کە لە چێشتخانەکەی ئەو بەرمانەوە بۆنی بەسەرماندا ئەهات، بەڵام ڕووی نەبوونی ڕەش بێ، ئەسپێ لە باخەڵماندا سەوزە لە گیانمی ئەوت، بۆ نەگبەتیش کەسێ نەبوو مەولوودێک بکات. حەمەوەیس لەو لاوە لەسەر زگدا پاڵ کەوتبوو سەری خستبووە سەر لەپی هەردوو دەستی. لەبەرخۆیەوە گۆرانییەکی هەورامیانەی ئەوت لێی تێ نەئەگەیشتین.

بۆ سبەینێ ئێوارە کە حەمە وەیس هاتەوە هەر لە دوورەوە سمێڵە قەیتانیەکەی بسکەی ئەهات و سەرێکی بە دەستیەوە بوو لوولی ئەدا، کە نزیک بووەوە بە زەردەخەنەیەکەوە وتی:

– هەستن بەرخۆلەکانم، ئەم ئێوارەیە لەو چێشتخانەیە لای گەورەی خۆتان میوانن.

ئەو شەوە ئەوەندەمان خوارد تا ملەمای زگمان نیشت، هەر لەو شەوەوە حەمە وەیسمان نەدیەوە، لە پاش چەند ڕۆژێک بیستمان لەبەر دزینی جووتێک پۆستاڵی سەربازێک دوو مانگ بەند کراوە.

برادەرەکەم خەیاڵی بریم و وتی:

– حەمە وەیس هەقی بەسەرمانەوە زۆرە، بەبۆنەی هاتنەوەی سەیرانێکی بۆ ئەکەین، خوا ڕەوای ببینی ئێستا دەستمان ئەڕوا. وتم:

– مچە، ئەگەر خایەو مایەمان بۆ ئەو دابنێین کەمە، بیرەکە زۆر بەجێیە، ئا سەیری پریاسکەکەمان بکە بزانە چەندی تێدایە؟

کاتێکم زامی مچە بە چەقەنە لێدانەوە ڕاست بووەوە و دەنگی بۆ لەراندمەوە:

– سێ دینار و نیو.. سێ دینارو نیو..

هەرچی چۆنێک بوو دام مرکانەوە، لەپاشدا کەوتینە باسی جێگاو ڕێکخستنی سەیرانەکەمان، لە پاش چەنابازێکی دوور و درێژ کە تا نیوە شەوی خایاند بڕیارماندا بە ئۆتۆمبێلێکی نرتونوێ ڕۆژی هەینی بە هەموو کەلوپەلێک و خواردنەوەوە بچین بۆ ئەزمڕ. حەمە وەیس لەم ماوەیەدا هیچ نەگۆڕا بوو، چی لە بەکارهێنانی وشەی (بەرخۆلەکەنم) کە بە زمانی ڕاهاتبوو، چی لە جل و بەرگیدا بەکلیتەکەیەوە کە وەکو قەپلاخی تورکستانییەکان لەسەری ئەکرد، سمێڵە باریک و درێژەکەی کە ئەوەندەی نەمابوو هەر دوو سەری لە گوێکانی ڕەت ببن. لە دەشتی وەیس کە لە پشتی لۆریەکە هاتە خوارێ، وتی:

ها! چۆنن بەرخۆلەکانم! شەیتان ئەڵێ سەرو سیخورمەتان تێسرەوێنم، نەئەبو سەرێکم

لێ بدەن!

ئێستاش هەر لە ئۆتێل بارامن؟ (بە چایخانەی حاجی بارام کە لەسەر قەنەفەکانی شەو ئەنووستین ئەوت ئوتێل بارام).

هەر چیەکی ئەپرسی بەرێگاوە وەڵاممان ئەدایەوە، تا گەیشتینەوە ئوتێل بارام، هێشتا ماندوومان نەحاسابووەوە کە مچە لەرزانە لەبەر دەممماندا وەستا و کەمەری بۆ لەرانینەوە، وتی:

– حەمە وەیس بە بۆنەی هاتنەوەی تۆوە ڕۆژی هەینی ئەچین بۆ ئەزمڕ. عەرەقیش ئەخۆینەوە. ئەوەتەی تۆ ڕۆیشتووی لێومان لێ نەداوە.

حەمەوەیس کە ئەمەی بیست بە پەنجەی سەرێکی سمێڵی هێنایە خوارەوە بە بادانیەوە دوو سێ کەرەت ئەمەئمی کرد و لە پاشدا وتی:

ئەڵێی ئێستا پارە لای ئێوە وەکو کا وایە بەرخۆلەکانم؟ ئەبێ دەرامەتیتان باش بێ؟

وتم، ئەوەندەی تۆ بەجێت هێشتووین لە سایەی خواو هێزی بازووی خۆمانەوە لە هاتاین، بە هۆی ئۆتۆمبێل زۆرییەوە بووم بەناتری ئۆتۆمبێل، ڕۆژی چوار پێنج ئۆتۆمبێل ئەشۆم بەمە شتێک پەیدا ئەکەم.

حەمە وەیس وتی:

– بە خوا مەئمووری یەتێکی نایابە! ئەی بەرخۆلەکەی ترم بەخێرێ کاری چییە؟

مچە لەرزانە نەی خستە بەر من وەڵامی بدەمەوە کە چەناگە درێژەکەی هێنایە پێشەوە. وتی:

– بەرخۆلەکەی تریشت ئیشی زۆر باشە. لە پەنجەرەکەوە سەیری ئەو قوژبنەی ژوورەوە بکە.. ئەها ئەو قیر تەبەقە.. ئەوە چەند ماجوومی و لەبزینەیێکی مێش تێ وروکاوی لەسەرە، بە ڕۆژ ئەیگێڕم، لەبەرلووتی، هەر کەسێکدا ڕام گرت لە ترسی ئەوەی هێڵنج نەدا دەست بە جێ دەفلسم ئەداتێ، ماجوومی و لە بزینەکەش هەر لە جێگای خۆیەتی، کەس ئەموستی بۆ نابات، ئەگەر کرێمان لەسەدا یەکێک کەم نەکاتەوە هەرکە وتم ئازیز. ئیتر بەسە بۆ ئەوەی پارەیەک فرێ بداتە ناو قیرتەبەقەکەمەوە، ئاوا ئەبێ ئیش کردن بەس نییە سواڵ ناکەم.

حەمە وەیس دەستی دا بەپشتی هەردووکماندا، وتی:

– بژین بەرخۆلەکانم، منیش ئیشێکی باشم بۆ خۆم دۆزیوەتەوە، ئەمە دووسێ ڕۆژ لە

پێش بەربوونمدا بیرم کەوتووەتەوە، هەموو نیوە شەوێک لەبەریانەی مووچەخۆراندا ڕائەوەستم، ئەوانەی دارە ئەکەن، ئەچمە بن باڵیان تا بەردەرگای ماڵی خۆیان ڕەوانەیان ئەکەم، لە باتی ئەو چاکەیە دەست بەگیرفانیاندا ئەگێڕم، خۆیان تاقەتیان نییە دەست بکەن بە گیرفانیاندا بەم جۆرە هەرسێکمان بووین بە خاوەنی ئیش، من مووچەخۆر بەرەوەی پاش نیوە شەو، تۆ ناتری ئۆتۆمبێل، مچە لەرزانەش ماجوومی فرۆشی تازە بابەت. بە ڕاستی گرێی بەختمان کراوەتەوە، ئیتر لە سبەینێوە هەر کەس ئیشی خۆی نەء بیرم کەوتەوە، بەیانی سەیرانی ئەزمڕ، لە دووبەیانیەوە.

بەیانی کە ڕۆژی هەینی بوو بە خۆمان و کەلوپەلمانەوە بە سواری ئۆتۆمبێلی نرتونوێ بەرەو ئەزمڕ کەوتینە ڕێ، کوشنی ئۆتۆمبێلەکە زۆر نەرم و شل بوو، مچە لەرزانە هەر کە لەسەری دانیشت وتی:

– بە کەللەی هەرسێکمان درۆ ناکەم: ئەمە لو تووکی قوو دروست کراوە. کە گەیشتیینە ئەزمەڕ لە گوێ حەوزەکە تاقمی ئەفەندی دانیشتبوون ئەیانخواردەوە لە بەختی ئێمە جێگای سێ کەسێ بەتاڵ بوو، ئەت وت بۆ ئێمە تەرخان کراوە، سڵاومان کرد و دانیشتین، تا چارەکە سەعاتێک هەرسێکمان گوێ قوڵاغ بووین بەخێرهاتنمان بکەن، بەڵام دەنگ نەبوو، ناچار حەمە وەیس وتی:

بەخێرهاتین سەر شەش چاومان خۆ خۆمان زمانمان نەگیراوە بەخێرهاتنی خۆمان بکەین.

ئەفەندیێکی ورگنی کورتە باڵای چاویلکە لە چاویان تێدابوو دەستەسرێکی سپی دا بوو بەسەر ئەژنۆیدا هەرلێمان مۆڕ ئەبووەوەو لچی لێ هەڵئەقورتانین، لە پاشدا بە دەست یاساوڵەکەی ئەزمڕی بانگ کرد و شتێکی بە گوێیدا چرچاند. ئەویش دەست بەجێ هاتە لامان و وتی:

– بن ئەو درەختەی خوارەوە جێگایەکی زۆر خۆشە، ئەم جێگایەی ئێوە گیراوە.

حەمە وەیس مۆڕ بووەوە، خەریک بوو لاساری بکات، بەڵام من دەستێکم تێوە ژەند و وتم:

با هەستین جێگا هەر جێگایە.

کە هەستین بڕۆین: یاساوڵەکە نەختێک ئامۆژگاری کردین. کە لەناو خۆماندا نەچین بەگژیەکداو زەوق لەوانی کەش تێک نەدەین.

لەبن درەختەکە مەزەمان ڕازندەوەو کەوتینە پێک هەڵدان کەسەرمان نەختێک گەرم بوو

مچە لەرزانە دوای ئەوەی پێکێکی هەڵداو بەقۆڵی سمێڵی سڕیەوە، وتی:

– گوێ مەدەنێ.. بەم کەللەیە هەر خۆمان ئەیبەینەوە! جاری نەمردین لەلووتکەی گۆیژە دانیشتین.. خوا کەریمە بۆ ئەوانی تریش..

حەمە وەیس کە کلتێکەی کرد بوو بە ئەژنۆیدا، چاوی بڕیبوە ئاسۆ، ئەم وتانەی مچە لەرزانە هێنایەوە هۆش خۆی، پێکێکی هەڵداو وتی:

– هەر ئەمەت مابوو مچە لەرزانە، ئەوە کەی بووی بەفەیلەقوچ بەرخۆلەکەم؟ ئەوانی تر و مەوانی تر نییە. بخۆرەوە تاوەکو باڵندە باڵ دەرئەکەیت و ئەفڕی بەم ئاسمانەدا، مەبەسن لە خواردنەوە هەر ئەمە نییە! گوێ بگرن بەرخۆلەکانم با قەتارێکتان بۆ...

لە دەنگی قیژە حەمە وەیس قسەکەی قووت دایەوە. کەسەیرمان کرد چاومان بەدیمەنێکی سەیر کەوت، ئەفەندییەکان دەستیان لەیەخەی یەکتری گیر کردووە، هەر کورسییەو بەرز ئەبێتەوە، پیاڵەیە زرەی دێ، جنێوە لەدەم ئەبارێ، ئیتر مەپرسە، کربوویان بە ڕۆژەکەی قەرەوەیس.

ئێمەش دانمان بە خۆمان نەگرت، هەرسێکمان گەیشتینە ناویان ناوبژیان بکەین، بەهەر کێشە کێشێ بوو لێکمان کردنەوە، لە جێگای خۆیان دانیشتنەوە، لە پاش ئەوەی نەختێک سەرو پۆتاڵی ئێمەشی تێدا کوترایەوە. ئەفەندییە ورگنەکە چوار چێوەی چاویلکەکەی بەدەستەوە بوو، سەیرێکی کردین و لە پێش ئەوەی بێتە قسە ورگی وەکو مووشەدەمە کەوتە هات و چۆ، لەپاشدا وەکو هەورە تریشقە گرماندی، مچە لەرزانە داچڵەکی فرسەخی چوو بە ئاسماندا.

بەسە بەرچاومان بەردەن ئیتر، ئێمە لە ناوخۆماندا یاری ئەکەین نازانم ئەمانە هەقیان چییە بەسەرمانەوە.

بەزاتی خوا ئیمڕۆ ئەم سێ سواڵکەرە لێیان تێک داوین، پێم ناڵێن ئێوە قنچکی پیازن، یان سەرکی سیر؟

حەمە وەیس کە ئەفەندی ئەم قسانەی لەدەم ئەباری، زەق زەق سەیری ئەکرد و سمێڵی با ئەدا، لە پاشدا کە ئەفەندی بێ دەنگ بوو، لێی چووە پێشەوە، لەسەرخۆ پێی وت:

– بەرخۆلەکەم چاوە زیقە تووڕەییەکانت باش بکەرەوە، با تێت بگەیەنم ئێمە چین! ئێمە سواڵکەر نین! ئەم هاوڕێیەم ناتری ئۆتۆمبێلە، ئەوەشیان ماجوومی فرۆشی تازە بابەتە، منیش شەوێک ئەبێ بە خزمەتت بگەم، ئیشم.

ئەم هێشت حەمە وەیس زۆر لەسەری بڕوا، پەلم گرت و گەڕاینەوە جێگاکەی خۆمان، کەدانیشتینەوە حەمە وەیس قاپێ عەرەقی سەر مۆری لە باخەڵی دەرهێنا؛ وتی:

– ها بخۆنەوە، عەرەقمان نەماوە ئەمەم لە ژێر مێزەکەیان دەرهێنا، ئەمە ماڵی دزێتی نییە، هەقی خۆمانە، ناوبژیمان کردوون، مچە لەرزانە کە چاوی بە قاپەکە کەوت، ڕووی گەشایەوە قسەکەی بە حەمە وەیس بڕی کە هەڵی دایە:

خوا نەخواستە چی گەوچێک ئەڵێ ماڵی دزێتییە !

من ئەزانم حەمەوەیس، تۆ پیاوێکی دانای بەو نیازە ئەم قاپەت لێ دزین، نەء، دوور لە ڕووی تۆ.. لێ شاردنەوە کە زیادە خۆری نەکەن، نۆشی کەن! ئازیز نۆشی کەن ختوورە بەڵتاندا نەیێ.

شەو درەنگ بوو کە گوێمان لە هۆڕینی ئۆتومبێلەکەمان بوو، بانگی ئەکردین بمان بەنەوە، کەسەر کەوتینە سەری ئەبینین گوێ حەوزەکە کەسی لێ نەماوە لە ئەفەندییە ورگنەکە بەولاوە، چوار مشقی لەسەر زەوی دانیشتووە دەستە سرێکی گرتووە بە چاویەوە زۆرە زۆر ئەگری، کابرای یاساوڵیش بەدیاریەوە هەڵ تووتاوە قسەی لەگەڵ ئەکات کە نزیک بووینەوە یاساوڵەکە ڕووی تێ کردین و وتی:

– خێرتان ئەگا ئەم ئەفەندیە لەگەڵ خۆتان بەرنەوە، لەبەر سەر خۆشی لەو پەنایە خەوی لێ کەوتبوو، کاتێ خەبەری بووەتەوە هەڤاڵەکانی ڕۆیشتوون، بەجێیان هێشتووە، دیارە ئەوانیش زۆر سەرخۆش بوون لەبیریان چووە. لەم گفتوگۆیە ئەفەندی نەختێ هۆشی هاتەوە بەر، کە دەستە سرەکەی لەسەر چاوی لابردو ئێمەی بینی وەکو قرژاڵ هەردوو چنگی قژکردەوە هاواری کرد:

– لێم گەڕێن، لێم گەڕێن لەگەڵ ئەمانە ناڕۆمەوە.. ناڕۆمەوە، ئەم کوژن، رووتم ئەکەنەوە، حەمە وەیس دەستی دایە قۆڵی، وتی:

– مەخابن نییە بەرخۆلەکەم چون ئەت کوژین! هەستە بابڕۆینەوە، بەسەری خۆت ئەتبەینەوە بە هەرسێکمان ئەفەندیمان هەستانە سەر پێ و بەهەر شەڕە شەقی بوو لە پشت ئۆتۆمبێلەکەوە لە نێوانی من و مچە لەرزانەدا دامان نا!

حەمە وەیسیش لە پێشەوە سوار بوو لە ڕێگدا لەبەر لەرینەوەی ئوتومبێلەکە کە دەستمان ئەکەوت لە جێگایەکی ئەفەندیەکە وەکو کێچ ڕائەپەڕی، خۆ کە ئۆتومبێلەکە لە پێچێکدا نەختێ ڕەوتی هێواش ئەبووەوە وا ڕائەپەڕی سەری لەبن میچەکە ئەکەوت و ئەی قیژان و

لێمـان ئەپاڕایەوە بەسـتـەزمانـە وای ئەزانی ئۆتۆمـبێلـەکە ڕائـەگرین بـۆ ئەوەی تەوەنێکی پی بدەین، ئیتر زەلالەتمان بوو بە دەستیەوە تا لە شـار نزیک بووینەوە ئەوسا ئەفەندی نەختێک زیتـەڵ بووەوە، بەڵام مـچـە لەرزانە بەناخـێری لـەم دوا قـۆناغـەی، ئۆیع.. ئۆیعـی لـێ هـەسـتـا، هـەرچی لە زگیدا بـوو ڕژاندی بەسـەر پانتـۆڵی ئەفـەندیدا، خـوا هـەڵناگرێت ئەویش هـیچ پێی تێک نەچوو ئەوەندە نەبێ و وتی:

قـەی ناکات هـەر سـەر سـەلامـەت بێ، کە ئۆتۆمـبێلـەکە لەبەر ئوتێل بارامـدا وەسـتـا، حەمـە وەیس وتی:

کەس بە هیچ لایەکدا نەڕوا بەرخۆلەکانم، ئا! تۆ ئەو تەنـەکە ئاوە لەو لاوە دانراوە بیکە بە ئۆتۆمـبـێلەکـەیدا ئافـەرین، لـە بیـرت نـەچێ هەقی نـاتریەکـەشی لە کـرێی ئۆتومـبـیلـەکـە داشکێنی. ئۆتۆمـبێلچییەکە بەزەردەخـەنەیەکەوە پارەکـەی خـسـتـە باخەڵی و ئۆتومبێلی لێ خوڕی.

ئەفـەندیەکەمـان خـەریک بوو بڕوا، بەڵام حـەمە وەیس پەلی گرت و لەسـەر قـەنەفەکە داینا پێی وت:

– جارێ دانیشـە ئەفەندی، شـەرمەزارمـان مەکە، ئێمە میوان پەروەرین تا نمەکمان نەکەی نابێ بڕۆی، ئا مچە لەرزانە خێراکە.

مـچە لـەرزانە ئەوەندەی بلێی یەک و دوو قیـرتەبەقـەکەی لەبەردەمدا ڕاگرت، ئەفـەندی کـە چاوی بە مـاجـوومـیـیـە مـێشـاویەکە کـەوت وەختـەبوو جـەرگ و هـەناوی بێتـە دەرێ. دەسـتی لەراندەوە، بەفیزێکەوە وتی:

– سـپـاسـتـان ئەکـەم، ناخـۆم، ناخـۆم حـەمە وەیس نـەختێک لێی چووە پێشـەوە و دەسـتی خستە سەرشانی و پێی وت:

– بەم کەللەیە مـاجوومیـەک هـەر دەخۆی، دەمت بکەرەوە ئاوا.. چاوت بنوقێنە.. ئافەرین.. قـووت چوو.. قـووت چوو.. ئەوەتا لە قـوڕقـوڕاگەتـەوە چووە خوارێ، حـەمـە وەیس هـەسـتـایە سەرپێ و وتی:

– ئینجا ئەفەندی فەرموو با بڕۆینەوە ئەفـەندی هـەرچەند ویستی خۆی بە تەنها بڕواتەوە، بێ سـوود بـوو حـەمـە وەیس بە زۆر چووە بـن هـەنگڵی و لـەگـەڵ خـۆیدا بردی لە پـاش نیـو سەعات حەمە وەیس گەڕایەوە نیو دیناری دەرهێناو وتی:

– گیرفـانی پێنج دیناریەک و ئەم نیـو دینـاریەی تێدا بوو، پێنج دیناریەکـەیم بۆ خـۆی لە

گیرفانیدا گل دایەوە، ئەم نیو دیناریش، دە فلسی هەقی ماجوومیەکەی مچە لەرزانەیە، ئەوی تریشی کرێی خۆمەو ها بەرخولەکەم بیخەوە ناو پریاسکەکەوە، نەم ئەزانی لە ئیمشەوەو هەرسێکمان ئەچینە سەر ئیشی خۆمان، ئیتر با بنووین بەرخۆلەکانم، وا کەڵەشێر خوێندی

١٩٥٣ سلێمانی

شای قەرەجەکان

تەمەنی ئەگەیشتە چڵ ساڵ، پیاوێکی کەڵەگەتی گەنم ڕەنگ بوو،حەزی لە دەمەتەقێ زۆر ئەکرد. هەر ئێوارەیەک ڕێم بکەوتایە نیشتەجێی قەرەجەکان کە لە خوار هۆمەرمەندانەوە دەواریان هەڵدابوو. بەزەردە خەنەیەکەوە ئەهات بە پیرمەوە زۆری لێ ئەکردم لەناو دەوارەکەی کەمێک لەگەڵیدا دانیشم و چایەک بخۆمەوە. منیش دڵم نەئەشکاند قسەکانی زۆر بەتام و خۆش بوو، باسی ڕەوشت و ژیانی قەرەجی بۆ ئەکردم ئینجا ئەهاتە سەرباسی ئەو شارو وڵاتانەی دیبووی، جار جاریش نوکتەی خۆشی تێهەڵکێش ئەکرد خۆی لە پێش مندا ئەهاتە پێکەنین. بە تایبەتی کە ئەهاتە سەر باسی فێڵ و فەرەجی قەرەجەکان کە چۆن بەم ساویلکەییەی خۆیان زۆر کەوەت ئافرەتە شارستانییەکانیان تەفرە داوەو خەڵەتانوونیان. ئیتر بە کورتییەکەی پیاوێکی زیرەک و دانابوو. لەو ماوەیەی هاموشۆم ئەکرد تێی گەیشتم کە هەتا بڵێیت دڵنەرم و بەتەنگ هۆزەکەیەوەیەتی ، بەڵام دوو سروشتی سەرنجی ڕاکێشام بەلامەوە سەیر و سەمەرەبوو. یەکێکیان باس کردنی ڕەوشت و خووی قەرەجەکان بۆ بێگانەیەکی وەکو من کەئەمە لەقەرەجەوە زۆر دوورە، ئەوی تریشیان جاروبار لە گەرمەی روو خۆشی و قسەکردنیدا لە پڕێ دەنگ ئەبوو گرژی و پەستییەک لە ڕۆخساریدا دیاری ئەدا وەکو دڕکێک لەجگەری هەڵبچەقێ، بەڵام زۆر بە گورجی ئەچووەوە دۆخی پێشوی و روخساری ڕوون ئەبووەوە ئەکەوتەوە قسەکردن.

جارێکیان کە ئەم پەستی و گرژییە بەریدا خۆم پێ نەگیرا. لێم پرسی:

-: ئەڵێی ئازارێکت هەیە؟

زۆر بەڕەقیەوە (نەء)ێکی لەدەم دەرپەڕی. کە ئەمەم لێی چاوەڕوان نەئەکرد، دیار بوو ئەم پرسیارەی بە دڵ نەبوو.

کات نیوەشەو بوو، لە ژوورەکەی خۆمدا کە ئەکەوێتە تەنیشت دەرگای حەوشەکەمانەوە خەریکی نووسینی چیرۆکێ بووم کە گوێم لە دەنگی دەرگا بوو زۆر بەبێزاریەوە قەڵەمەکەم داناو لەبەر خۆمەوە وتم:

-: ئێستا کەی کاتی هامشۆ کردنی ماڵانە؟ کە دەرگاکەم کردەوە چاوم بە (حەسۆئاغا) کەوت. زۆر سەرسام بووم، ئەم کابرایە بەم نیوە شەوە چی ئەوێ. نەیخستە ئەوەی من پرسیاری لێ بکەم وتی:

-: روخسەتم ئەدەی بێمە ژوورەوە، چەند قسەیەکت لەگەڵ بکەم؟

ئەوی راستی بێ لە پێشدا خەریک بووم دەست بە روویەوە بنێم دەرگاکە دابخەمەوە، ناحەقیشم نەبوو چونکە قەرەج لەناو ئێمەدا ناوبانگی بەباش نەرۆیشتوە، لە رۆژی رووناکدا سڵیان لێ ئەکرێتەوە چ جا بێ بەم درەنگە شەوە، بەڵام کزولێیەکەی و ئەو میواندرایەی ئەیکردم لەناو دەوارەکەیدا دڵی نەرم کردم و لە ژووەکەمدا بەرامبەر بەیەک دانیشتین.

حەسۆئاغا چاوی بریبوە بنمیچەکەو خێرا سمێڵی بائەدا، هەستم کرد لە تەنگ و چەڵەمەیەکی دەروونی زۆر توندو تیژدایەو دەماری بەئەندازەیەک گرژ بووە هاکا بتەقێ، دیار بوو ئەیویست گورج تربن. کات هەرچی لە دڵی دایە هەڵی رێژێ و بحەسێتەوە، بەڵام نەیئەزانی چۆن ئەم رازی دڵەی خۆی هەڵبرێژێ، ئەوی راستی بێ لەوکاتەدا هەرچی کەساسی و کڵۆڵی هەیە لەروخساریدا دەرئەکەوت لە پاشدا بە دەنگێک نازانم لە چی ئەچوو وتی:

-: واخەریکە شێت ئەبم و ئەدەمە کێو.. نازانم چی بکەم.. مرۆڤێکی زۆر بێ و فەرو بایەخم، هیچ نرخێکم نییە.. من مرۆڤ نیم.. هیچ نیم.. ئاخ چارەم بکە. نەختێک تفی قووت دایەوەو هەناسەیەکی ساردی هەڵکێشاو کەوتە قسەکردن:

-: دەمێکە ئەمەوێ رازی دڵی خۆمت بۆ هەڵرێژم، بەڵام لەبەر ئەوەی هەر وەکو خۆت ئەزانی گەورەی هۆزەکەمم بەلامەوە ناشیرین و بار سووکی بوو پریاسکەی دڵی خۆمت بۆ بکەمەوە، هەر لە دڵی خۆمدا پیشم ئەخواردەوە تا گەیاندمە ئەم رادەیەی ئارامی پێ هەڵگرتم خەوو خۆراکی نەهێشتووم ئیمشەو هەر لەناو جێگادا تلاومەتەوە، هەست ئەکەم ئەگەر یەکێ نەبێ تورەکەی دڵی خۆمی بۆ بکەمەوە ئەوەندەی پێ ناچێ شێت ئەبم و ئەدەمە کێو، لە تۆش بەولاوە متمانەم بەکەس نییە. لەپاشدا لەو بڕوایەدام کە ئەتوانی چارەیەکم بۆ

بدۆزیتـەوە. هـەر چەندە دوو دڵ بووم کـە بەم نیـوەشـەوە بەخـەبـەر بیت، بەڵام بەباشم زانی هەوڵێک هـەر بدەم، سا ئەگـەر نەشتـوانم چاوم پێت بکەویٚ بەشکم شنەی بایەکی سارد و گـەڕانێک گڕی دەروونم دابمرکێنێتـەوە. نەختـیک خـەو بچـێتە چاوم لـە دەرەوە چاوم بە تیشکی رووناکی کەوت کە لە پەنجەرەکەتەوە ئەهاتە دەریٚ بۆیە لە دەرگارمدا.

شـای قـەرەجـەکان نەخـتێک بیٚ دەنگ بـوو، منیش بە سـەرسـوڕمـایەوە سـەرنجم ئەدایە، ئەبیٚ ئەو کێشـە گەورەیـە چی بیٚ کە تووشی ئەم پیاوە بووە. بەم مـەرەیەی لێکردووە؟ زۆرم بەزەیی پێدا ئەهاتەوە. بڕیارم دا بەهەموو توانایەکمەوە یارمەتی بدەم، زۆر پەرۆشیش بووم بە زۆری مـەبـەسـتـەکـەی خـۆی بدرکـێنیٚ، بـۆیە هـەردوو دەسـتم خـسـتـە ناو دەسـتـیـەوە بەزەردەخەنەیەکەوە پێم وت:

-: برام دان بە خـۆتدا بگرە تەنگانە نییە کـۆتایی نەیەت و کێشە نییە جێبەجیٚ نەکریٚ. کێشەکانم بۆ ڕوون بکەرەوە تا بە پێی توانا یارمەتیت بدەم.

قەرەجەکە کە گوێی لە وشەی یارمەتی بوو نەختێک روخساری ڕوون بووەوە. وتی:

-: توخوا.. تۆ بڵێی دەرمانێک هـەبیٚ چارەی ئەو دەردە بە ناسـۆرەی من بکات، لەبەر چی خوا ئێمـەی قەرەجی لە سروشتی مـرۆڤایەتی بیٚ بەری کردووە.. نە نیشتمـانمان هـەیەو نە نەتەوە.. من مرۆڤایەتی خۆمم لیٚ ون بووە.. پەنام هێناوەتە بەرتۆ بۆم بدۆزێتەوە ئەگینا، یان شێت ئەبم، یان خۆم ئەکوژم.

زۆر بە توندی چاوە فرمێسک قەتیس تێداماوەکانی تیٚ بڕیم و چاوەڕوانی وەڵام بوو.

منیش لە دڵی خـۆمدا وتم ئـەمەیە کێشـەکەی، ئـەیەویٚ نیشـتمـان و نەتەوەی هـەبیٚ وەکو هەموو خـەڵکێکی تر، بەڵام چۆن یارمـەتی بدەم، لەم بیٚ هیـواییـە ڕزگـاری بکەم؟ بەواتایەکی تر چۆن نیـشـتمـان و نەتەوەی بـۆ پەیدا بکەم؟ بۆ ئەوەی خـۆم ڕزگـار بکەم لەم هەڵوێستـە ناخۆشە. پێم وت:

-: ئەم خـاکـەی ئێـوە دەوارتان لەسـەری هەڵداوە نیـشـتـمـانی خـۆتانـە. نەتەوەیەکـەیشی نەتەوەی خۆتانە.

کابرای قەرەج بە دەنگێکی بیٚ هیواییەوە وتی:

-: بۆچی خـۆشم ئەمـەم نەئەزانی، بەڵام هـەیهـو. هـەیهـو.. تازە لە کیس چووم.. نە ئەتوانم هیچ نەتەوەیەک بەنەتەوەی خۆم دابنێم، نە ئەشتوانم بەبیٚ نیشتمان و نەتەوە بژیم.. جاران وانەبووم.. گوێم نەئەدایە ئەمـە. منیش وەکو هەموو قەرەجێکی تر هـەر چـەندە هـەستم ئەکرد

ناتەواویەکم تێدا هەیە، بەڵام نەم ئەزانی چییە لەبەر ئەوە باکم نەبوو، بەڵام لەو ڕۆژەوەی تۆو چەند هەڤاڵێکی ترت لە نزیک نیشتەجێکەی ئێمە لە پەنا دار گوێزەکە دائەنیشتن. منیش لەو دیوتانەوە گوێم لە گفت و گۆتان بوو لە بارەی نەتەوەکەتان و نیشتمانەکەتانەوە ڕێگاو پیلانتان دائەنا بۆ ڕزگار کردنی لە دەست داگیرکەران، ئەڵێم لەو ڕۆژەوە بۆم دەرکەوت کە ئێمەی قەرەج مرۆڤ نین، هەر کە چاوم بە تۆ ئەکەوێ بێ فەڕی خۆمم بیر ئەکەوێتەوەو ئەم بزوێنێ، ئەمەوێ ناتەواوی خۆمم بە تەواوی تۆ پڕ بکەمەوە. بۆیە ئەو ئێوارانەی بەناو دەوارەکانماندا ئەگەڕێیت زۆر حەز ئەکەم لەگەڵم دانیشی.. خۆزگە نۆکەرێک بوومایە خاوەن نەتەوە و نیشتمان نەک شای قەرەجەکان.. ئاخ دەردم زۆر گرانە. تازە لەکیس چووم.

بەدەم ئەم قسانەیەوە وەکو لەرزی لێ هاتبێ هەڵ نەچۆقی و فرمێسک بە چاویدا ئەهات خوارێ. نەختێک بێ دەنگ بوو. بۆ ئەوەی بە دەستەسڕ ئاڵەکەی فرمێسکی چاوی بسڕێتەوە لە پاشدا بە تووڕەییەکەوە هەڵسایە سەرپێ و بەبێ ئەوەی دوعا خوازی بکات خێرا بەرەو دەرگای حەوشە ڕۆیشت و هەر ئەشی وت تازە لە کیس چووم. تازە لە کیس چووم.

کاتێک گەیشتمە بەردەرگا ئەو لە پێچی کۆڵانەکەدا ون ببوو؛ ئەوشەوە تابەیانی خەو نەچووە چاوم هەر دەنگی قەرەجەکە لە گوێمدا دەنگی ئەدایەوە: نە نیشتمانم هەیە. نە نەتەوە. تازە لە کیس چووم. تازە لەکیس چووم. بەیانی بەپەلە پەل خۆم گەیاندە نیشتەجێی قەرەجەکان ئەبینم هەموو مۆلیان خواردەوە خەریکی شین و شەپۆرو قوڕ پێوانن بۆ سەرەکی هۆزەکەیان، بۆ حەسۆ ئاغا کە خۆی خنکاند بوو.

١٩٦٩ سلێمانی